

Rütten: Den ærede Rigsdagsmand for Holstet Amts 2den Valgfreds (Tscherning) opstillede en Beregning over, hvad Jernbanen og Dampskibsfarten fra Korsør tilsammen kostede. Denne Beregning er vistnok temmelig nær rigtig, men det maa dog erindres, at, forinden Jernbanen blev færdig, var der ogsaa en Forbindelse fra Sjælland til Jylland og til Fyen, og i Wintermaanederne til Holsteden, og disse Forbindelser kostede en ikke ringe Sum — jeg kan ikke sige det ganske nøagtigt, men det var idetmindste en Snees Tusinde Rigsdaler. Dernæst skal jeg gjøre Thinget opmærksomt paa, at der er ogsaa en skjult Indtægt i denne Sag. Tidligere var jo Postgangen fra Udlandet til Kjøbenhavn kun et Par Gange om Ugen; nu gaaer den hver Dag ikke alene til Sjælland, men ogsaa til Jylland, og der er altsaa en skjult Indtægt i Brevbefordringen og i den svenske og norske Transit, som ikke findes tagen med i Beregningen, saavidt jeg skønner. Fremdeles skal jeg gjøre Thinget opmærksomt paa, at der maa være en Besparelse, som fremkommer deels i Slesvig, deels i Sjælland ved Bogubefordringen, f. Ex. af Posteposterne, og det findes heller ikke i den opstillede Beregning.

Bahl: Da jeg til Finantsudvalget har indleveret et Andragende, som gaaer ud paa, at netop en enkelt mindre Landevei skulde optages paa Regulativet, glæder det mig at see Opmærksomheden henvendt derpaa fra Udvalgets Side; men jeg maa med Hensyn til den ærede Ministers Vittring maaskee bemærke, at der vel ikke blot kan være at tage Hensyn til Strækninger, der støde op til Jernbanen, men ogsaa f. Ex. til saadanne, der støde til Udskibningssteder.

Tscherning: Ja, som f. Ex. fra Halsborg til Hals, og dertroer jeg, at det ærede Medlem har Ret, men jeg troer, at Ministeren gaaer for vidt, naar det just skulde gaae ud paa at classificere visse Veie som Hovedlandeveie. Jeg troer man maa kunne komme til et mellemtilgende System, som vil fyldestgjøre alle billige Fordringer og koste Staten mindre. Hvad et æret Medlem bag ved mig (Rütten)

har bemærket med Hensyn til Dampskibe, er ganske rigtig. Man maa lægge Mærke til, at dengang var Dampskibsfarten fra Kjøbenhavn til Kiel omtrent samtlige de andre Linier. Det kostede ganske sikkert 20,000 Rb. mere, end hvad der indbragtes, men disse 20,000 Rb. udgives nu paa Linier, som holdes vedlige, foruden hvad jeg bragte i Beregning. Ogsaa naar man tager Hensyn til hvad den sjællandske Jernbane koster, er dette Tilfældet. Naar det ærede Medlem har gjort opmærksom paa de indirecte Fordele, som den giver, da har Postvæsenet ganske vist havt nogen Formindskelse i Udgifter, men det er hidtildags ikke paa nogen Maade kommet til som Indtægt i Statskassen, men det er, fordi Postvæsenet har igjen udviklet sit Territorium i adskillige andre Retninger, og saa er Postvæsenet kommet i Concurrence med Telegrapherne, som have givet et Overskud, men det, hvori man i en væsentlig Henseende har forregnet sig fra Statsmaskineriets Side, er det, som her er nævnet. Hvorvidt den private Omsætning i det Hele taget derved har faaet et større Opving, ligger udenfor, hvad jeg for Øieblikket kan beregne; jeg vil paa ingen Maade nægte det, men jeg troer ikke, det er nær saa stort, som man i Almindelighed forestiller sig. Hvad Varetransporten angaaer, saa gjorde jeg just opmærksom paa, at man skal i Korsør spørge: Hvad kan jeg skaffe Varer for til Nyborg, saaledes at det ikke kan lønne sig for Andre at føre dem samme Veie, men at det lønner sig for mig, og det skal jeg saa transportere de Varer for; jeg skal ikke gjøre den Sum til en almindelig Regel for Varer af den Vægt og den Bestaaffenhed, men sige: De Varer, som leveres mig i Hænde fra Nyborg af den og den Bestaaffenhed, transporterer jeg for den og den Priis, naar jeg kan gjøre det uden absolut Tab; thi Alt, hvad jeg fører med Jernbanen med et Overmaal af Kraft, er en Binding. Denne Beregning har man ikke gjort hidtildags; det er maaskee den væsentligste Feil. Naar man iøvrigt troer at kunne concurrere ved Hjælp af Jernbanen med Transport over Havet, og man f. Ex. skulde vente en betydelig Færsel af Varetransport paa Jernbanen paa de Liden, da Dampskibe kunne gaae til og fra Kjøbenhavn, saa vil Enhver kunne